

que foren conduïts al camp de concentració d'Argelers, farisaicament anomenat "Centre d'Alberg". Les condicions de vida hi eren pèssimes: era hivern, hi havia pocs barracons, era un focus d'epidèmies i d'infeccions i molts morien d'inanició, i el camp estava tancat amb filferros i vigilat per soldats senegalesos de l'exèrcit colonial francès.

Poques setmanes després en Jaume Sastre i en Rafel Torres s'escaparen i van cercar amagatall a la zona muntanyosa de les Corberes, on amb altres refugiats es dedicaren a fer carbó, fins que havent emmalaltit greument, a la darreria de l'any 1942, fou detingut per les autoritats franceses de Vichy subordinades al règim nazi i reclutat obligatòriament per la CTE per treballar en una fàbrica d'armament de l'exèrcit del III Reich prop de Marsella. Novament faria escàpol, amb altres captius, i, després d'un incert períple amagant-se dels col·laboracionistes delators, s'acabaria establint a Banyuls l'any 1944, un cop arribats els aliats i expulsats els alemanys, per la seva proximitat a la frontera i pensant que la dictadura franquista no podria resistir massa temps.

Aquest diumenge 7 de març, havent arribat nosaltres ja a Banyuls, visquérem una agradable i emotiva sorpresa, filla d'un atzar capritxós. Banyuls aquell dia estava de festa gran. Es celebraven diversos actes, en els quals la sardana i la gastronomia tradicional foren protagonistes. Al migdia tingué efecte una audició de

Els escalencs Heleni Domingo (fill d'en Domingo "flequer"), Fèlix Girona (de "Can Medir"), Domingo "flequer" i Jaume Sastre l'any 1946 a Banyuls.